

**HÄMEENLINNAN TUULOKSEN PANNUJÄRVEN
PESIMÄLINNUSTOSELVITYS 2017**

Pannujärven pesimälinnustoraportti 8.9.2017

Tekijät: Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry.

Ari Lehtinen

Kansikuva: Palokärki (Pauli Eriksson)

JOHDANTO

Vanajavesikeskus tilasi keväällä 2017 Hämeenlinnan Tuuloksen Pannujärven pesimälinnustoselvityksen. Selvitys kuuluu PAKKA-järvikunnostushankkeen kohteen esiselvityksiin, joita voidaan käyttää myöhemmin mahdollisten toimenpiteiden suunnittelussa ja kohdentamisessa. Pannujärven osalta hankkeessa ovat yhteistyökumppaneina Pannujärven suojeluyhdistys ry hanketta hallinnoivan Vanajavesikeskuksen kanssa.

Kanta-Hämeen lintutieteellisen yhdistyksen puolesta maastoinventoinneista sekä raportoinnista vastasi Ari Lehtinen.

PESIMÄLINNUSTOLASKENNAT JA MENETELMÄT

Pannujärven pesimälinnustokartoitus suoritettiin kolmella erillisellä koko kohteen kattaneella kiertolaskennalla. Laskennoissa kohde kierrettiin maitse jalkaisin mahdollisimman lähellä rantaviivaa, kuitenkin mökkitonttien ulkopuolella liikkuen ja vesialue tähystettiin sopivista kohdista kaukoputkella. Laskennat suoritettiin 27.4., 12.5. ja 19.6.

Laskentojen lisäksi tarkastettiin myös valtakunnalliseen Tiira-järjestelmään mahdolliset muiden tekemät ja sinne tallentamat tiedot.

KEVÄÄN JA ALKUKESÄN 2017 SÄÄSTÄ

Huhti-, touko- ja kesäkuu olivat selvästi keskimääräisiä kylmempinä. Varsinkin yölämpötilat alkoivat nousta plusasteiden puolelle vasta toukokuun lopulla. Myös sateisia päiviä oli paljon, hellepäiviä ei yhtään. Tämä aiheutti sen, että monien lintulajien pesinnät ja muninnan aloitus tapahtui n. 2 viikkoa normaalia myöhemmin ja monien vesi- ja lokkilintujen pesintöjen epäonnistumisen syynä saattoi olla liian kylmät säät. Myös monien varpuslintujen poikueet jäivät pieniksi koska sopivaa hyönteisravintoa oli vähän tarjolla kesäkuun alussa, jolloin on kriittinen hetki poikueiden ruokinnassa.

LASKENTOJEN TULOKSET TODETUN PESIMÄLINNUSTON OSALTA

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuoden 2017 laskentojen tulokset pesimälajiston osalta sekä valmiiksi havaintojen pohjalta tehty parimääräarvio. Kaikkein yleisimpien varpuslintujen osalta pesivien parien määrästä on annettu parimääräarvio, jonka väliin pesivän kannan suuruus laskenta-alueella asettuu. Taulukon otsakkeen ”Status” alla on mainittu, kuuluuko laji Euroopan Unionin lintudirektiivin liitteen I lajeihin (Dir) ja mikä on lajin Suomen lajin uhanalaisuusarvioinnissa 2015 esitetty uhanalaisuusluokka (NT/VU/EN/CR). Uhanalaisuusluokat on selvitetty erikseen tämän raportin lopussa (liite 2).

Alkuperäiset havainnot laskennoittain käyvät ilmi liitteenä (liite 1) olevasta Exel-taulukosta.

<u>LAJI</u>	<u>STATUS</u>	<u>PARIMÄÄRÄ</u>	<u>MUUTA</u>
Laulujoutsen	Dir	1	kihlapari, ei <u>vielä</u> pesintää
Haapana	VU	0-1	ei poikuehavaintoa
Tavi		2-3	5 pull
Sinisorsa		3-4	9 pull
Telkkä		4	
Pyy	Dir	1	Tyrisemä
Kurki	Dir	1	1 poikanen
Kuikka	Dir	1	ei poikasia
Mehiläishaukka	EN	1	reviiri
Metsäviklo		1-2	
Rantasipi		3	
Kalalokki		1	3 pull
Sepelkyyhky		6-8	
Käki		1	
Käenpiika		1-2	
Palokärki	Dir	2	
Käpytikka		5	
Metsäkirvinen		2-3	
Västäräkki		5-8	
Peukaloinen		1-2	
Rautiainen		3	
Punarinta		10-20	
Leppälintu		2	
Mustarastas		6-7	
Räkättirastas		15-20	
Laulurastas		4	
Punakylkirastas		8-9	
Kulorastas		1	

Sirittäjä		1	
Tiltaltti		2	
Pajulintu		20-40	
Hippiäinen		2-3	
Kirjosieppo		8-10	lähinnä mökkien pihoissa
Töyhtötiainen		1	
Kuusitiainen		3	
Sinitiainen		8-10	lähinnä mökkien pihoissa
Talitiainen		10-15	lähinnä mökkien pihoissa
Puukiipijä		1	
Närhi		1	
Varis		4-5	
Korppi		1	
Peippo		20-35	
Vihervarpunen		2-3	
Pohjansirkku	NT	1	k p Ä Tyrisemän räme

KOMMENTTEJA ERÄISTÄ PESIMÄLAJEISTA

Laulujoutsenen kihlapari viihtyi Pannujärven luoteiskulman mökittömällä osuudella mutta ei vielä pesinyt. Pesintä odotettavissa lähivuosina.

Kuikkapariskunta viihtyi kohteella mutta ei saanut poikasia. Syynä ehkä poikkeuksellisen kylmät sääolosuhteet.

Kurkipariskunta pesi ehkä Pannujärven luoteisrannan ojitetulla suolla ja toi yhden poikasen näyttille luoteislahden saraluhdalle ravinnon hakuun.

Mehiläishaukan reviiri oli järven koilliskulmassa Tyrisemän-Hutkonsuon alueella mutta ilmeisesti poikastuottoa ei tullut hyvin myöhäisen kesän ja kylmän kesäkuun vuoksi. Ravintotilanne hyvin heikko.

Kalalokki pesi kohteella vain yhden parin voimin. Pesinnän seurauksena 3 poikasta kuoriutui.

Palokärkiä pesi Pannujärveä ympäröivillä mäntyvaltaisilla kangasmailla 2 paria. Toisen parin pesäkin löytyi pesässä voimakkaasti kerjäävien poikasten äänen perusteella. Lisäksi useita vanhoja palokärjen koloja löytyi rantavyöhykkeen männyistä ja mm. telkät käyttivät niitä pesinnössään.

Kulorastas on eteläsuomessa vähäluinen pesimälaji. Mielellään se asettuu juuri mäntyvaltaisille kangasmaille. Kulorastaan reviiri oli Tyrisemänmäen männikössä heti mökkitonttien takana.

Pohjansirkku on valtakunnallisesti uhanalainen laji ja Kanta-Hämeen pesimälajistosta jo lähes hävinnyt. Inventoinnin harvinaisin laji löytyi Pannujärven koilliskulmasta Tyrisevän mäntyvaltaiselta isovarpurämeeltä. Koiras lauloi reviirillä innokkaasti. Pesintää ei täysin saatu varmistettua, mutta pesintäreiviiri sopivalla biotoopilla kuitenkin varmistui.

KÄYTETTYJEN LYHENTEIDEN SELITYKSET

Liikkuminen:	p = paikallinen, m = muuttava
Linnun ikä:	1kv = samana vuonna syntynyt, 2kv = edellisenä vuonna syntynyt
Linnun puku:	pull = untuvapoikanen, juv = nuori, 1. täydellinen puku, ad = vanha
Linnun sukupuoli:	k = koiras, n = naaras, 1/1 = koiras-/naaraspukuinen
Ääntely:	Ä = laulua tai reviiriääntelyä, ä = muuta ääntelyä, esim. varoittelua
Muita:	var = varoittleva, rev = reviiri, pysrev = pysyvä reviiri

KIRJALLISUUS JA VIITTEET

Koskimies P. 1994: Linnuston seuranta ympäristöhallinnon hankkeissa. Ohjeet alueelliseen seurantaan. -Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja – sarja B18

Gustafsson E., Suoranta A. : Pesivien vesi- ja rantalintujen laskentaohjeet; UKULI 1/2006/Turun lintutieteellinen yhdistys ry.

Tiainen J. Mikkola-Roos M., Below A., Jukarainen A., Lehikoinen A., Lehtiniemi T., Pessa J., Rajasärkkä A., Rintala J., Sirkiä P., Valkama J. 2016: Suomen lajien uhanalaisuus 2015 – Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus

LIITTEET

Liite 1 Alkuperäiset havainnot Exel-taulukossa

Liite 2 Suomen lintujen uhanalaisuusluokitus

Karttaliite 1 Linnustollisesti arvokkaimmat ranta-alueet